

**R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam
Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem
Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum
Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, M.DC.LXXX.**

1. Referuntur opiniones de constitutio formali carentiæ contingentis.
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94274](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94274)

plurium Deorum est: quodque plures Deos formaliter remouet ab existendo tanquam formalis exclusio necessitatis, & impossibilitas eorum: ac proinde non immediata formalis necessitatis exclusio, seu impossibilitas plurium Deorum Deus esse potest; licet sit actus primus, ex quo formale non esse necessarium, seu impossibilitas plurium Deorum inferatur: sicut ex quouis singulari, per suam entitatem, impossibilitas, seu necessitatis negatio pluralitatis eius entitatis inferitur.

5. Ex his plura alia eorumdem Recentiorum argumenta erantur, quæ eadem possibilitatis in actu primo, seu impotentia Dei pro impossibilitate formali chimærum similium acceptione in æquiuoco laborant. Atque enim: Deus per suam entitatem, & essentiam habet impossibilitatem peccati proprii: est quippe impeccabilis per essentiam: item impossibilitatem moriendi: cum sit per suam essentiam immortalis. Impossibilitatem insuper comprehensionis à creaturis, ut pote incomprehensibilis per essentiam: ergo impossibilitas, seu carentia necessitatis peccati proprii, moris, & comprehensionis sui à creatura, plurimque aliorum similium, identificantur cum Deo. Sed, ut nuper dicebam, de impossibilitate eorum omnium in actu primo, seu impotentia, & incapacitate Dei ea recipiendi, verum est antecedens. De eorum vero impossibilitate, seu necessitatis negatione, & exclusione formali in actu secundo, quæ ex illa Dei impotentia inferitur, est omnino falsum. Et quidem, cum impossibilis, & chimæra cuiusvis existentia solum fictitia & per rationem esse queat, ac proinde ex suorum prædicamentorum pugna in se, & à se remouet à rebus sit, atque veræ existentie necessitatem exclusionem & negationem formalem immediatam imbitam habeant, reale, & positum aliquid cui identificentur, quodue eorum negationem inducat, inquirere perinde omnino est ac querere, cuiam entem reali eius rationis identificentur? quoue alio ente, & causa reali à rebus & existentia reali amoueatur, quod in se, & à se ab eis exclusum est: verumque autem non otiosum solum, sed & stupidum forte videatur.

6. Sed adhuc opponunt inferri ex nostra sententia duo contradictoria, nempe Deum posse efficaciter nolle remotionem chimære, ac non posse efficaciter nolle quiddam summe perfectum non est, uti non sunt remotiones, seu carentie chimære. Non posse autem: quia virtualiter vellet ea nolitionem carentie, seu remotionis chimære huius existentiam, quod est impossibile. Sed non videtur ad nolitionem efficacem Dei præter summæ perfectionis defectum requiri in obiecto possibilitatem non defectionis, quæ in necessaria chimære carentia, seu remotione non adest. Item in obiectum impossibile, cuiusmodi est defectus remotionis chimære efficacia diuinæ voluntatis, imo non amens hominis, ferri non potest.

QVÆSTIO VI.

An carentie contingentes rerum in aliquo diuino formaliter consistant?

OCcasione impossibilitatis, siue necessitatis negationis, atque formalis exclusionis chimære Recentiores iidem, qui eas Deo identificant, ac non, nisi in diuino aliquo profus necessario earum verificationem assignari posse, censuerunt, ad carentiarum, seu negationum contingentium creaturarum rerum verificationem ad diuinum etiam aliquid recurri oportere iudicant: tantaque opera, & conuentione suum hoc iudicium persecuti sunt: ut, quæ vix in Philosophia (propria nimirum sede) de carentia, seu negationis contingentis essentia quaestio occuparet locum; non ibi lo-

Christoph. de Ortega, de Deo Vno, Tomus I.

lum, sed in Theologia spatium petat amplissimum, atque grauissimos de scientia, & voluntate Dei, atque alios tractatus oppleat. Idcirco nos eadem vicinitatis carentiarum contingentium cum necessariis impossibilium occasionem & iure simul, semelque Philosophiam, & Theologiam ab his in præsentiarum purgabimus.

CERTAMEN I.

Referuntur opiniones de constitutio formali carentie contingentis.

ET si opiniones omnes Philosophicas de formali carentia contingentis impugnare animus non sit, eas tamen referre placuit, ut, qui possint ei, quam propulsandam, atque ablegandam suscepimus, inferuire, confutentur. Prima igitur sententia fuit carentias contingentes in nolitione, seu decreto efficaci, quo rem, cuius carentia est, vult Deus non existere, atque à rebus, & existentia semouet, formaliter plerumque consistere; licet quandoque in entitate creata positua consistat. Referuntur pro hac sententia Agidius in 2. d. 34. quæst. 1. art. 3. videturque consentire Greg. d. 24. art. 1. quibus accessit Sforzia Pallavicinus. 5. assertionum Theologicarum, aliens stare in relationibus creatis terminatis ad id quo vicino determinatur subiectum ad carentiam tali forma, quod plerumque erit decretum, seu nolitio Dei de existentia illius. Verum, si semel in decreto efficaci, seu nolitione Dei, quæ necessario in rei cuiusvis ab existentia exclusionem intercedat, & ut hi autem, præcedat, formaliter rei contingentis carentia colloceatur: nescio, quo pacto ea adesse possit, quin carentia rei illius sit.

2. Consequentius igitur secunda Recentiorum sententia docet, contingentes rerum carentias semper, statque lege, in nolitione Dei, seu decreto eius efficaci de non existentia rei, cuius est carentia sitam formaliter esse. Noster Antonius Perez Valiendæ sententia huius Antesignanus, quem ex sua Castellana Prouincia Recentiores plures sequuntur, atque è Toletana nostra pauci: ex quibus nonnulli actum scientiæ essentialiter veri, siue diuinæ, siue creatæ, ac proinde impossibilis cum obiecti existentia illius carentiam formalem addunt. Et hi quidem in eo, quod addunt de scientia, non satis consequenter loquuntur. Cum enim scientia essentialiter vera de negatione existentie obiecti, Petri v. g. negationem existentie Petri necessario supponat suo modo existentem, & constitutam ipsius constitutum esse minime potest. Secundo: cum in horum etiam sententia carentia, seu negationes contingentes in decreto efficaci, seu nolitione diuina de existentia rei formaliter consistant, atque hæc scientiam negationis rei præcedat: quo pacto carentias eiusmodi constituet, quas supponit constitutas? tertio entitati cuius plura contradictoria dantur, quod impossibile esse ostendimus cert. 4. num. 6.

3. Tertia sententia in relationibus creatis posituis rerum carentias, & negationes collocat: quas tamen connotare ait plerumque nolitionem, seu decretum Dei prædictum, quo res ad non existendum determinatur, licet non semper: ut docet noster Sforzia Pallavicinus lib. 5. assertion. Theologicarum, num. 182. atque alij ex nostris Salmanticenses Recentiores, qui consequentius, ut ex num. 1. constat illud plerumque reiciunt, ac semper eas relationes diuinum aliquid rei connotare defendunt. Licet addant, in consequentia, quæ citatus Sforzia, actum etiam scientiæ creatæ essentialiter verum. Præterquam quod, tam hi, quam Recentiores citati num. 2. pro additione simili, aliud implicatorium, quod infra persequemur, incurrunt: nimirum, quod extremo vni contradictionis plus, quam vnum, siue plura designent.

4. Quarta sententia Monzæi nostri d. 1. c. 3. quem Recentiores nonnulli sequuntur, asserit: carentias, & nega-

T

nega

negationes rerum esse ipsas res possibiles connotantes propositionem, negatiuam veram de earum existentia v.g. *Petrus non existit*. Citat pro hac sententia Aureolum Gabrielem, Scotum, & alios. Verum, cum propositionis cuiuslibet veritas in conformitate cum suo obiecto, quod supponit, sita sit, oportet, ut negatio, seu carentia rerum ante, & independentem à propositione, quae vere rei existentia negatur, sit formaliter, ac vere ex parte obiecti constituta, nequit ergo in ea relatione, seu connotatione verae propositionis negatiuae, quae ab eiusmodi propositione necessario pendet, collocari. Idcirco aiunt dicere pro fundamentum posituum impedimentum rei, cuius carentia dicitur, ut nonnulli explicant apud Antonium Perez citatum, scilicet carentiam frigoris, existentiam caloris, atque vniuersum cuiuslibet carentia existentiam sui contraria.

5. Sed certe haec sententia, ita etiam explicata, curta, & falsa est. Curta, quia ad rerum, quae contrarium non habent, carentias, non extenditur. Falsa: quia, cum forma opposita, & contraria solum exigat, ut summum, expulsionem alterius secum impossibilis, cui Deus potest non annuere, atque utramque conseruare: poterit esse existentia vnius, quin sit opposita carentia: quare in existentia formae oppositae essentia carentiae alterius formae, neque fundamentum ad quod necessario carentia essentialis resulter consistere minime potest. Accedit quod Deus utrumque contrarium destruere potest, quorum defectus sine vtriusque carentis dari nequit; cum tamen neutrius carentia, aut essentia, aut fundamentum, ex quo necessario resulter contrarij existentia, quae tunc non est, esse queat.

6. Quinta sententia: rerum carentias tenuissimum, ac valde exile esse posituum, siue existentiam tribuit intrinsecam, ut aiunt nonnulli apud nostrum Thomam Comptonem Carleton d. 18. log. sect. 4. num. 4. Id quod docere alij videntur apud Spinulam d. 1. physic. sect. vit. dum esse posituum, quod carentis tribuunt abusu-um appellant: quod ita exile, tenueque, vel abusu-um illud esse sit, ut in nihilum abeat, sitque non esse purum termini, quem carentia à rebus, & existentia secludit: quod proinde abusu-um solum esse dicatur. A veritatis scopo hi non aberrant, ut videbimus; sed male loquuntur, dum posituum esse illud appellant. Si tamen aliquod esse posituum exile abusu-um, & vmbriatum, cuiusmodi mens tribuere eis solet, quae verum, & reale esse nullatenus habent, sed solum in cognitione, cum de eis cogitatur, ut alij apud Spinulam, & Carletonem existimant, in ente rationis carentias rerum ponunt.

7. Sed hi tamen errant manifeste. Tum, quia res quam plures non dari à parte rei certissimum est, atque omnino ab intellectu, & cognitione independentes: ac de fide plures esse mortuos, imo, & res omnes ex aeternitate non fuisse, cum omnia in tempore sint facta. At vero, quando res non sunt, earum carentias reipsa dari, & per se notum est, & ratione euidens: alioqui duplex contradictorium falsificaretur simul. V.g. *Adamus est, Adamus non est*: quare ex contradictorijs alterum in rebus esse necessarium omnino est. Si autem reipsa, atque independentem prorsus à cognitione res non sunt, independentem etiam à cognitione earum carentias dari euidens erit. Tum etiam: quia, cum entia rationis, tunc solum, cum cognoscuntur adsint: peccata omnia omissionis, quae in carentis, seu negationibus actionum sunt, tunc solum, cum considerantur, atque ab eo, à quo considerantur, erunt, si in ente rationis sint posita. Item is solum, qui defectum diuinarum in me considerat, earum carentiam in me ponit; non, qui eas mihi subripuit. Vnde qui, ut meam subleuet egestatem, atque ei ex misericordia succurrat, illam considerat prius, quam misericors, fur erit: & qui Christi mortem contempletur potius, quam carnisce, Christicida erit. Nec Daemon gloria carebit, nisi ab aliquo cogitetur, quae sunt absurdissima, atque à sana mente abhorrentia.

8. Iam vero, si illo esse posituum, quantumuis tenui, & gracili, quod carentis tribuitur rerum, posituum verum esse, atque existentia realis intelligatur, aliarum

sententiarum, quae verum esse posituum carentis contingentibus rerum attribunt, difficultates non euadent, ut ex dicendis patebit: itaque in eo relate haecenus sententia (si hanc de ente rationis omittas) conueniunt: ut carentia rerum contingentes aliquid posituum sint, verèque, & realiter posituum: discrepat autem secunda Recentiorum sententia, atque maiore sui parte sententia prima à reliquis sententijs memoratis: quod illa duarum in diuino decreto efficaciter eas collocent: reliquae vero in aliquo posituo creato, siue illud relatio, siue forma opposita aut contrarium illi, cuius carentia in rebus datur, siue quidpiam aliud sit vti earum relatione data liquet. Et quamuis eas solum sententias, quae in diuino aliquo predicato contingentes rerum carentias formaliter ponunt, impugnare auiamus sit: quia tamen, si vniuersum in nullo ente posituum collocari posse non streuit, consequenter neque in predicato diuino, quod posituum necessario est, itare posse deducatur: idcirco generatim primum ostendam, ac deinceps secundum.

CERTAMEN II.

Carentiae rerum contingentes in nullo vero esse posituum consistere; sed puras rerum remotiones, & non esse earum monstratur vniuersum esse.

1. **S**I Doctorum tantum momentis agenda res foret, nulla egeret probatione conclusio: adeo est probatis Doctoribus communis; licet enim eorum plerique carentis rerum contingentium, verum esse negatiuum concedant, dum negatiuum aiunt, esse illud, quod prima voce videbantur carentis tribuere, non solum corrigunt, sed euerunt, ostenduntque solum aliter rerum eiusmodi carentias à parte rei (nec solum sicte, & per rationem, ut chimeras) fore admitendas. Ita conser expresse S. Thom. 1. p. quest. 48. art. 2. ubi negationes in rebus ait esse, non ponendo in eis aliquid, sed tollendo. consonat, quest. 1. de malo art. 2. & quest. 21. de verit. art. 1. Scotus apud Thomam Comptonem d. 18. logicæ, Gabriel in 1. d. 24. quest. 1. dub. 3. Capreol. in 2. d. 34. quest. 2. ad 1. Ferrara 3. cont. gen. c. 19. Soncinas 6. metaphys. quest. 8. & lib. 10. quest. 15. Aureol. in 1. d. 36. art. 2. Scotus 1. physic. quest. 8. noiter Fonseca 4. metaph. c. 2. Palqualig. tom. 2. metaph. d. 65. sect. 2. num. 8. & Mastris apud Pontium iam citandum. Atque hi quidem omnes purum non esse, & remotiones rerum carentias appellant, quin de eis negatiuum esse affirmant: licet idem negatiuum esse, atque purum non esse significet. Eo tamen nomine esse negatiui aliquando admissio eandem conclusionem tradunt nostri Molina apud Comptonem citandum, Vazq. 1. p. d. 61. c. 1. & 2. Soar. d. 54. metaph. sect. 3. num. 3. vbi satis pro se, & pro alijs per esse negatiuum de carentis loquentibus pro nostra hac conclusione se & illos explicuit, dum eas non esse entia realia, sed rationis. Sed non entia & quae in rebus nihil ponant, sed solum tollant: affirmat sancti Thomae phrasin. Repetit sect. 5. num. 2. & num. 5. ac sapius alibi, atque sect. 4. Item Conimbrienses 1. physic. c. 7. quest. 7. art. vlt. Rub. in log. de ente rationis num. 13. & 1. physic. d. 3. sect. 2. & d. 9. met. 5. 66. & 72. Arriaga d. 3. physic. sect. 12. dist. 6. metaph. sect. 5. Ouidio controu. 12. met. d. p. 4. Thomas Comptonus Carleton supra sect. 2. 3. & 4. Pontius lib. 1. d. 34. q. 1. & additione contra Mastrum, qui pro eadem conclusione est, etsi voce à Pontio dissideat, contendens esse negatiuum carentis huius concedendum non esse.

2. Ex quibus constat solo tantorum Doctorum pondere, & numero, qui vigesimus est (in quibus Theologiae Princeps S. Thom. & Scotus, cum scholis suis totis, Vazq. & Soar. numerantur) satis firmiter conclusionem nostram fundari. Sed maius, ab auctoritate etiam, pondus eidem conclusioni accedit ex Ecclesijs, & Theolo-